

Aqqalu C. Jerimiassen
Atassut

UKA 2021/14
18. november 2021

Nunanut Allanut tunngasutigut naalakkersuinikkut ingerlatsineq pillugu nassuaat 2021.

(Nunanut Allanut Nukissiuuteqarnermullu Naalakkersuisoq)

Nualluussuup nunarsuatsinni tuniluuttup niuernikkut politikkikkullu pingaarnersiusariaqalerterit tamanut sunniuppoq. Nunatsinnilu oqiliallaatissaraarput suli annerusumik eqqugaasimanginnatta sulilu inuup inuuneranik akeqarsimanngimmat, naak niuernikkut annertuumik eqqugaasimagaluarluta. Taamaattorli tamatta pisussaaffigaarput inoqatitsinnut ataaqqinnilluta mianersoqataanissamut. Neriuttalu nualluussuaq qaangiutiimumaartoq tamatta peqqilluta, aningasaqaarnitsinnullu isasoortitsivissorsimanani.

Pingaartumillu namminersortortagut aningasaqaarnitsinnut kivitseqataanerpaat artukkerneqarujussuarnerat sapinngisamik tapersersuinikkut killilersuivallaarnaveersaarnikkut napaannarnissaannik qulakkeerinneqataasariaqarpugut. Kiisalu takornariaqarnikkut suliaqartut nittarsaassisullu aamma annertoorujussuarmik tapersersortariaqarpagut. Taakkuuppummi nunatsinnik nittarsaassisut.

Nunarput avataaniit qissimillattaarneqalernera neriuutinik pilersitsivoq, periarfissanillu nutaanik ammaassisussatut neriuuteqarfigalutigu. Qanittukkummi pisiliariniarneqaraluarluta allaat. Qujanartumilli Naalagaaffeqatigiinni suleqatigiilluartuni, uagutsinnullu asuli pinninnianngitsunik peqataagatta, uagut inuttut pisinnaatitaaffitsinnik, oqartussaaffitsinnillu ataaqqinnittunik.

Avataaniit qissimillattaarneqalerneq periarfissarpasuarnik malitseqassappat pingaarutilerujussuuvoq peqqissaartumik avammut kiinnertarnissaq. Pinngortittatsinnut mianerinninnikkut, piniarnikkut aalisarnikkullu, inooriaatsitsinnut, imigassamik atuinikkut, meerannguit sumiginnagaasut atornerlugaasullu unitsinniarnerisigut, imminut toquttartut amerlasoorujussuuneri, aatsitassanut tunngatillugu politikkikkut sangujoraarmerujussuaq, inatsisiornikkullu avataaniit isiginiarneqarnerput annertuumik nalilersuutaasussangorsinnaapput. Periarfissanik nutaanik, nunanillu allanik suleqatiseqarnikkut, niuernikkullu nutaanik periarfissanik ujartuinermi sunniuteqarsinnaasut.

Pingaarutilerujussuvorlu Naalakkersuinikkut patajaatsumik, isumatusaartumik qunusaarinerpalaanngitsumik pissaanilissuartullu pissuseqanngitsumik avammut kiinnertarnissaq. Suliassagut angorusutagut pissarsiassagullu annertoorujussuupput, taamaattorli alloriaatit isumatusaartut tulleriaarlugit anguniakkat anguniagassaraagut. Angusaqarniarneq suaaruteqarnerinnarniinngilaq, iliuutsiniillunili.

Eqqaamassavarpullu nunat pissaanilissuit akornanni isumaqtiginninniarerit isumatusaartumik ingerlanneqartassammata. Qulakkeerluarneqartassappullu nunatsinnut suut pissarsiassaanersut,

pingaarnertullu suna uagut pilliutigissaneripput paasilluassallugit.

Namminilivinniapallannerujussuarmi anguniaannarlugu suulluunniit avataaniit neqeroorutigineqartut aattaannarluta tikilluaqqupallattariaqanngilagut.

Danmarkimiimmi avissaarniapallannikkut nunanut allanut, immaqa peqqarniinnerujussuarnut pitutoriasinnaanissaq annertuumik mianersuutassaavoq. Qularnanngilarmi kikkulluunniit nunatsinnut saaffiginnittut annertuumik pissarsiaqarnissartik naatsorsuutigigaat.

Nassuaammi nuannaarutigineqarpoq EU-miit ukiumut aningaasat pissarsiarisartakkagut eqqaallugit. Iluaquaalluarpuummi. Uteqqiinnassavarali, EF-miit aniniartut neriorsuuteqarnikuugaluarput niuerneq pitsanngorujussuassasoq, pisiassat akitillerujussuarlutik, killeqanngitsumillu aalisarsinnaalissasugut. Tamattalu nalunngilarput killormuinnaq pisognarnikuusooq. Takutiinnarpaaalu nunanut allanut tunngatillugu ilummut isigivallaarluni aalajangiisimagaanni qanoq kinguneqarsinnaanersoq. Qujanartumilli kukkussutit ilinniarfigineqartarput, nassuerutigisinnaasimagaanni.

Atassummiit iluarismaarpalput nunani allani sinnisoqarfinnik pilersitsiniarnermut siunnerfik attanneqartoq. Minnerunngitsumik Beijingimi. Pingaartumillu niuernikkut iluaqutsissaasinnaasut attaviillu tamaasa periarfissatut iluatigaagut. Niuernikkummi suli annertoorujussuarmik kalaallit ilikkagassaqaqaagut. Nunarpassuimmi immaqa uagutsituut pinngortitaminni pigissaartiginnigkaluarlutik niuillaqqissutsimikkut ingerlalluarput. Tassa aqqutissarput. Oqaannarnata kalaallit pigisagut nunat allat iluaqutigiinnarpaat, atornerlunneqarpugut. Mumisilaartigu, uagununa niuffarluppallaartugut. Uagunuku værsgoorlugit tunigigut. Aalisagaq, aatsitassaq allaluunniit qaquinneqarpat suliaq naammassineq ajorpoq, aatsaanuna aallartittussaq. Taamaammallu namminersortortagut suli annertunerujussuarmik tapersorsornerulertariaqarpagut killilersorunnaarlugit.

Pingaarsorivarpullu inuit pisinnaatitaaffii atuutsinnissaanut suli sukataaruteqassalluta. Suliassammi suli annertoqaat imaannaanngitsut. Atassummiit upperivarput inuit annertunerusumik akisussaaffilerneqarunik nikeriarsinnaasugut, qulaaniillu pisortaniit naatsorsuuteqarneq utaqqinartutullu inissisimaneq qimakkiartuaalersinnaagipput. Pisinnaatitaaffiimmi aamma pisussaaffiliippit. Akisussaaffeqarnerulernerlu kiffaanngissuseqarnerulernermik malitseqartarluni. Inoqatinullu pinerluttuliornermut tunngatillugu pineqaatissiisarnermut massakkut sakkortusaaniarnermut suliat aallartisaleruttormata neriuuteqalersitsippit.

Kalaallit sapinngitsorsuartut immitsinnut suaarutigiuarpuugut. Piffissanngorluinnarpoq oqaasiinnartut atorunnaarlugu iliuutsikkut upternarsarnissaa.